

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

IETEIKUMI

PADOME

PADOMES IETEIKUMS

(2016. gada 15. februāris)

par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū

(2016/C 67/01)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu saistībā ar 148. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Savienībā bezdarba līmenis pēc 2008.–2009. gada finanšu un ekonomiskās krīzes pieauga līdz vēsturiski augstam rādītājam. Pašlaik tas samazinās, bet ilgstošā bezdarba līmenis joprojām ir ļoti augsts. Ilgstošā bezdarba ietekmes apmērs katrā dalībvalstī ir dažāds, īpaši tādēļ, ka krīzes ietekme nav bijusi vienmērīga, un makroekonomiskā situācija, ekonomiskās struktūras un darba tirgus darbības dalībvalstīs ir atšķirīgas.
- (2) Pēc tam, kad vairākus gadus ir bijusi palēnināta izaugsme un radīts maz darbvietu, 2014. gadā ilgstošais bezdarbs, ko Eurostat definējis kā tādu iedzīvotāju skaits, kas vismaz gadu ir bez darba un aktīvi meklē darbu, skāra vairāk nekā 12 miljonus darbinieku jeb 5 % aktīvo Savienības iedzīvotāju, un 62 % šo bezdarbnieku bija bez darba vismaz divus gadus pēc kārtas.
- (3) Ilgstošais bezdarbs ietekmē attiecīgās personas, samazinot Savienības ekonomikas izaugsmes iespējas, palielinot sociālās atstumtības, nabadzības un nevienlīdzības risku un radot papildu izmaksas sociālajiem dienestiem un publiskām finansēm. Ilgstošā bezdarba rezultātā zūd ienākumi, vājinās prasmes, biežāk ir jāsaskaras ar veselības problēmām un pieaug mājāsaimniecību nabadzība.
- (4) Visneaizsargātākie pret ilgstošo bezdarbu ir cilvēki ar vājām prasmēm vai zemu kvalifikāciju, trešo valstu valstspiederīgie, personas ar invaliditāti un nelabvēlīgā stāvoklī esošas minoritātes, piemēram, romi. Liela nozīme ir arī personas iepriekšējai profesijai, jo dažās valstīs ilgstošā bezdarba iemesli skaidrojami ar nozaru vai cikliskiem aspektiem.
- (5) Katru gadu nesekmīgu darba meklējumu centienu rezultātā gandrīz piekto daļu Savienības ilgstošo bezdarbnieku pārņem bezcerība, un tie kļūst neaktīvi. Pastāv dažādi šķēršļi integrācijai darba tirgū, un bieži tie cits citu papildina, tādēļ integrācijai darba tirgū ir nepieciešama pielāgota, individualizēta pieeja un koordinēta pakalpojumu sniegšana.
- (6) Ilgstošie bezdarbnieki veido pusi no kopējā Savienības bezdarbnieku skaita, tomēr aktīvajos darba tirgus pasākumos šādu bezdarbnieku īpatsvars ir mazāk nekā piektā daļa. Attiecīgi neliela daļa ilgstošo bezdarbnieku (vidēji 24 %) saņem bezdarbnieka pabalstu.
- (7) Būtu jāuzlabo un jāpadara efektīvāki ieguldījumi cilvēkkapitālā, lai vairāk cilvēku apgūtu labas un atbilstošas prasmes un kompetences, tādējādi risinot prasmju iztrūkumu un radot pamatu plūstošai pārejai no mācībām darba dzīvē un pastāvīgai nodarbināmībai. Uzlabojumi izglītības un apmācības sistēmu darbībā un piemērotībā palīdzēs samazināt jaunu bezdarbnieku skaitu. Šajā nolūkā būtu jāmodernizē izglītības un apmācības sistēmas saskaņā ar Eiropas pusgada plāniem, Padomes 2009. gada 12. maija secinājumiem par stratēģisko sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (ET 2020)⁽¹⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Ieteikumu 2006/962/EK (2006. gada 18. decembris) par pamatprasmēm mūžizglītībā⁽²⁾.

⁽¹⁾ OV C 119, 28.5.2009., 2. lpp.

⁽²⁾ OV L 394, 30.12.2006., 10. lpp.

- (8) Lai izstrādātu koordinētu nodarbinātības stratēģiju, 2015. gada dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes⁽¹⁾ ir pausts aicinājums būtiski samazināt ilgstošo un strukturālo bezdarbu, izmantojot visaptverošas un savstarpēji pastiprinošas stratēģijas, kas ietver individualizētu aktīvu atbalstu, lai persona atgrieztos darba tirgū.
- (9) Lai arī dalībvalstis saglabā savu kompetenci izvēlēties darba tirgus pasākumus, kas tām konkrētajā situācijā ir vispiemērotākie, minētajās pamatnostādnes dalībvalstis tiek aicinātas veicināt nodarbinātību, veicot ieguldījumus cilvēkkapitālā ar efektīvu un iedarbīgu izglītības un apmācību sistēmu palīdzību, kas uzlabo darbaspēka prasmju līmeni. Pamatnostādnes dalībvalstis tiek arī īpaši aicinātas atbalstīt darba vidē balstītas mācību sistēmas, piemēram, duālo izglītību, un uzlabot profesionālo apmācību. Pamatnostādnes dalībvalstīm tiek vispārīgi norādīts ņemt vērā elastīguma principus un stiprināt aktīvos darba tirgus pasākumus, uzlabojot to efektivitāti, mērķtiecīgumu, vērsumu, tvērumu un mijiedarbību ar ienākumu atbalstu un sociālo pakalpojumu sniegšanu.
- (10) Šajā ieteikumā piedāvātajiem pasākumiem ir jābūt pilnīgi saderīgiem ar konkrētai valstij adresētiem ieteikumiem, kas izstrādāti saistībā ar Eiropas pusgadu, un to īstenošana jāveic, pilnībā ievērojot Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (11) Komisijas Ieteikumā 2008/867/EK (2008. gada 3. oktobris) par tādu cilvēku aktīvu integrāciju, kuri ir atstumti no darba tirgus⁽²⁾, izklāstīta integrēta, visaptveroša stratēģija, lai aktīvi iekļautu tās personas, kas ir atstumtas no darba tirgus, apvienojot atbilstīgu ienākumu atbalstu, iekļaujošus darba tirgus un piekļuvi kvalitatīviem pakalpojumiem. Tā mērķis ir sekmēt to personu integrāciju ilgtspējīgā un kvalitatīvā nodarbinātībā, kuras spēj strādāt, un nodrošināt tās ar resursiem, kas ir pietiekami, lai varētu dzīvot ar cieņu.
- (12) Eiropas Sociālais fonds ir Savienības galvenais finanšu instruments ilgstošā bezdarba problēmas risināšanai. Laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam dalībvalstis ir piešķirušas būtisku finansējumu, lai atbalstītu ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū. Citi fondi, piemēram, Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai, arī var papildināt Eiropas Sociālā fonda finansētos pasākumus saskaņā ar piešķirumiem attiecīgajām ieguldījumu prioritātēm laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gadam, proti, atbalstot darbvietu izveidi, valstu nodarbinātības dienestu un profesionālās izglītības modernizāciju, prasmju apmācību un mūžizglītību. Šajā saistībā turpmākajās attiecīgajās diskusijās būtu jāapsver, kā vēl vairāk stiprināt ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū.
- (13) Padome 2012. gada 20. decembra Ieteikumā par neformālās un ikdienējās mācīšanās atzišanu⁽³⁾ aicina rīkoties, lai piedāvātu personām iespēju apliecināt, ko tās ir apguvušas ārpus formālās izglītības un apmācības.
- (14) Eiropadome 2013. gada 14. un 15. marta secinājumos uzsvēra, ka bezdarba problēmas risināšana ir svarīgākais sociālais uzdevums un ka ilgstošā bezdarba samazināšana un gados vecāku darbinieku pilnīga iesaistīšana nodarbinātībā ir ļoti būtiska.
- (15) Eiropas Parlaments ilgstošo bezdarbu ir atzinis par būtisku izaugsmes kavēkli.
- (16) Būtu jāizvērs pastiprināti centieni, ņemot vērā valstu praksi, integrēt darba tirgū tos, kurus vismagāk skāris ilgstošais bezdarbs. Un tas būtu jā dara līdztekus uzlabojumiem reģistrācijai nodarbinātības dienestos un citās kompetentās iestādēs, lai novērstu atbalsta pasākumu trūkumu. Valstis, kurās ir liels skaits reģistrētu ilgstošo bezdarbnieku, savos centienos var prioritārā kārtā pievērsties tiem, kuri jau ir reģistrējušies.
- (17) Efektivitātes un iedarbīguma ziņā būtu vēlams preventīva pieeja. Būtu jāpastiprina un vajadzības gadījumā jāpapildina preventīvie un aktivizācijas pasākumi, ar kuriem galvenokārt pievēršas bezdarba perioda sākumposmam. Īpaši pasākumi reģistrētiem ilgstošajiem bezdarbniekiem būtu jāparedz pats vēlākais, kad to bezdarba periods sasniedzis 18 mēnešus, jo šis ir brīdis, kad šai konkrētajai bezdarbnieku grupai paredzētie atbalsta mehānismi un pakalpojumi mainās lielākajā daļā dalībvalstu.
- (18) Individualizētai pieejai ilgstošo bezdarbnieku atbalstā būtu jāpalīdz novērst šķēršļus, kas noved pie ilgstoša bezdarba, un ir jāatjaunina un jāpapildina sākotnējais novērtējums, kas tika veikts reģistrācijas laikā. Tas ļaus sniegt ilgstošajiem bezdarbniekiem atbalsta pakalpojumus, kas ir pietiekami pielāgoti individuālām vajadzībām, piemēram, konsultācijas par aizņēmumiem, rehabilitāciju, sociālā atbalsta pakalpojumus, aprūpes un migrantu integrācijas pakalpojumus, atbalstu mājokļa un transporta jautājumu risināšanā, lai novērstu šķēršļus darba atrašanai un dotu iespēju minētajām personām sasniegt skaidri formulētus mērķus, kas ļautu atgriezties darbā.

⁽¹⁾ Padomes Lēmums (ES) 2015/1848 (2015. gada 5. oktobris) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm 2015. gadam (OV L 268, 15.10.2015., 28. lpp.).

⁽²⁾ OV L 307, 18.11.2008., 11. lpp.

⁽³⁾ OV C 398, 22.12.2012., 1. lpp.

- (19) Darba devēju iesaistīšanai ir liela nozīme ilgstošo bezdarbnieku integrācijā, un tā būtu jāatbalsta, izmantojot nodarbinātības dienestu specializētos pakalpojumus, ko papildina mērķtiecīgi finansiālie stimuli un sociālo partneru līdzdalība. Darba devēju lielāka iesaistīšanās, kuru papildina pasākumi, ar ko ekonomikā sekmē darbvietu veidošanu, var vēl vairāk palielināt integrācijas pasākumu efektivitāti.
- (20) Jaunākajās politikas iniciatīvās, piemēram, Padomes Ieteikumā (2013. gada 22. aprīlis) par garantijas jauniešiem izveidi⁽¹⁾, ir aicināts strādāt partnerībā, to izmantojot kā jaunu metodi, lai īstenotu sociālo un nodarbinātības politiku. Būtiska nozīme ir pakalpojumu koordinētai sniegšanai, jo īpaši tajās dalībvalstīs, kurās pienākumi sniegt atbalstu ilgstošajiem bezdarbniekiem ir sadalīti starp valsts nodarbinātības dienestiem, sociālās palīdzības aģentūrām un vietējām pašvaldībām.
- (21) Lai atspoguļotu konkrētā ilgstošā bezdarbnieka situāciju, izstrādā līgumu par integrāciju darbā, un tajā būtu jāietver sīki izstrādāts valsts līmenī pieejamo tādu individualizēto pasākumu kopums (piemēram, saistībā ar darba tirgu, izglītību, apmācību un sociālā atbalsta pakalpojumiem), kuri ir paredzēti, lai atbalstītu ilgstošo bezdarbnieku specifisko šķēršļu, kas viņam neļauj atgriezties darba tirgū, pārvarēšanā. Šādos līgumos būtu jānosaka ilgstošā bezdarbnieka mērķi, grafiki, pienākumi un pakalpojumu sniedzēja vai sniedzēju piedāvājums un būtu jānorāda pieejamie integrācijas pasākumi.
- (22) Šajā ieteikumā piedāvātajos pasākumos būtu jāņem vērā dalībvalstu daudzveidība un to dažādās izejas pozīcijas attiecībā uz makroekonomisko situāciju, ilgstošā bezdarba līmeni un tā svārstību apmēru, institucionālo sistēmu, reģionālām atšķirībām un dažādo darba tirgus dalībnieku spējām. Ar minētajiem pasākumiem būtu jāpapildina un jāpastiprina daudzu dalībvalstu jau pašlaik īstenotā politikas pieeja, jo īpaši ieviešot elastīgus elementus, piemēram, individualizētu pieeju un pakalpojumu koordinētu sniegšanu, un iesaistot darba devējus.
- (23) Šajā ieteikumā ir pilnībā ievērotas, pastiprinātas un paplašinātas pamattiesības, jo īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 29. un 34. pantā noteiktās pamattiesības,

AR ŠO IESAKA DALĪBVALSTĪM:

Atbalstīt darba meklētāju reģistrāciju un to, ka integrācijas pasākumi tiek vairāk orientēti uz darba tirgu, *inter alia* iedibinot ciešāku saikni ar darba devējiem.

Nodrošināt reģistrētiem ilgstošajiem bezdarbniekiem individuālu novērtējumu.

Piedāvāt īpašu līgumu par integrāciju darbā pats vēlākais, kad ilgstošā bezdarbnieka bezdarba periods ir sasniedzis 18 mēnešus. Šajā ieteikumā ar "līgumu par integrāciju darbā" saprot raktisku vienošanos starp reģistrētu ilgstošo bezdarbnieku un vienotu kontaktpunktu, un tā mērķis ir veicināt minētās personas pāreju uz nodarbinātību darba tirgū.

Šajā saistībā veicams turpmāk norādītais.

Reģistrācija

1. Veicināt darba meklētāju reģistrāciju nodarbinātības dienestā, jo īpaši uzlabojot informācijas sniegšanu par pieejamo atbalstu.

Individuāls novērtējums un pieeja

Nodarbinātības dienesti kopā ar citiem darba tirgus integrāciju atbalstošiem sadarbības partneriem sniedz individualizētus ieteikumus attiecīgajām personām.

2. Nodrošināt, lai reģistrētiem ilgstošajiem bezdarbniekiem tiktu piedāvāti padziļināti individuāli novērtējumi un ieteikumi pats vēlākais, kad to bezdarba periods ir sasniedzis 18 mēnešus. Novērtējumos būtu jāietver attiecīgo personu nodarbināmības perspektīvas, šķēršļi darba iegūšanai un līdzšinējie darba meklējumu centieni.
3. Informēt reģistrētos ilgstošos bezdarbniekus par darba piedāvājumiem un pieejamo atbalstu dažādās tautsaimniecības nozarēs un vajadzības gadījumā arī dažādos reģionos un citās dalībvalstīs, jo īpaši izmantojot Eiropas Nodarbinātības dienestu tīklu (EURES).

⁽¹⁾ OV C 120, 26.4.2013., 1. lpp.

Līgumi par integrāciju darbā

Reģistrētiem ilgstošajiem bezdarbniekiem, uz kuriem neattiecas garantijas jauniešu shēma, pats vēlākais, kad to bezdarba periods ir sasniedzis 18 mēnešus, tiek piedāvāts līgums par integrāciju darbā. Šādā līgumā būtu jāiekļauj vismaz individuālu pakalpojumu piedāvājums, kura mērķis ir palīdzēt atrast darbu, un norādes par vienotu kontaktpunktu.

4. Reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku specifiskajām vajadzībām pievēršties ar līgumu par integrāciju darbā, kurā apvienoti attiecīgie dažādu organizāciju sniegtie pakalpojumi un pasākumi.
  - a) Līgumā par integrāciju darbā būtu sīki jāizklāsta precīzi formulēti mērķi, termiņi un pienākumi, kas reģistrētam ilgstošajam bezdarbniekam ir jāpilda, piemēram, aktīvi jāmeklē darbs, jāpieņem piemērota darba piedāvājumi, jāapmeklē izglītības vai apmācības, pārkvalificēšanās vai nodarbinātības pasākumi un jāpiedalās tajos.
  - b) Līgumā par integrāciju darbā būtu arī detalizēti jāizklāsta pakalpojumu sniedzēja (vai sniedzēju) piedāvājums ilgstošajam bezdarbniekam. Atkarībā no pieejamības konkrētajā dalībvalstī un pamatojoties uz attiecīgā reģistrētā ilgstošā bezdarbnieka individuālajiem apstākļiem, līgumā par integrāciju darbā var būt iekļauti šādi jautājumi: palīdzība darba meklējumos un darbā iekārtošanas atbalsts; neformālās un ikdienējās mācīšanās atzišana; rehabilitācija, konsultācijas un ieteikumi; izglītība; profesionālā izglītība un apmācība; darba pieredze; sociālais atbalsts; agrīnā pirmsskolas izglītība un aprūpe; veselības un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumi; konsultācijas par aizņēmumiem; un atbalsts mājokļa un transporta jautājumu risināšanā.
  - c) Līgums par integrāciju darbā būtu regulāri jāpārbauda, ņemot vērā izmaiņas reģistrētā ilgstošā bezdarbnieka individuālajā situācijā, un vajadzības gadījumā līgums būtu jāpielāgo, lai uzlabotu minētās personas pāreju uz nodarbinātību.
5. Izveidot mehānismus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu nepārtrauktību un apzinātu vienoto kontaktpunktu, kurš ir atbildīgs par reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku atbalstīšanu, sniedzot koordinētu pakalpojumu piedāvājumu, kurā iekļautas pieejamās darba iespējas un sociālā atbalsta pakalpojumi. Šā kontaktpunkta pamatā var būt institūciju savstarpējas koordinācijas sistēma un/vai to var izraudzīties no esošajām struktūrām.

Atbilstoši datu aizsardzības tiesību aktiem sekmēt vienmērīgu un drošu tādas informācijas nodošanu starp attiecīgajiem pakalpojumu sniedzējiem, kura attiecas uz reģistrētajiem ilgstošajiem bezdarbniekiem sniegtā atbalsta vēsturi un individuāliem novērtējumiem, lai tādējādi nodrošinātu pakalpojumu nepārtrauktību.

Sekmēt labāku attiecīgās informācijas par vakancēm un apmācības iespējām nodošanu iesaistītajiem pakalpojumu sniedzējiem un nodrošināt, lai šī informācija tiktu darīta zināma ilgstošajiem bezdarbniekiem.

Ciešākas saites ar darba devējiem

6. Veicināt un attīstīt partnerības starp darba devējiem, sociāliem partneriem, nodarbinātības dienestiem, valdības iestādēm, sociāliem dienestiem un izglītības un apmācību nodrošinātājiem, lai sniegtu pakalpojumus, ar kuriem labāk pievēršas uzņēmumu un reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku vajadzībām.
7. Izstrādāt pakalpojumus darba devējiem, piemēram, attiecībā uz brīvo darbvietau izskatīšanu, darbiekārtošanas atbalstu, darbaudzināšanu un apmācību darbavietā un atbalstu pēc iekārtošanas darbā, lai sekmētu reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku profesionālo reintegrāciju.
8. Galveno uzmanību veltīt finansiāliem stimuliem attiecībā uz tādām shēmām, ar ko atbalsta integrāciju darba tirgū, piemēram, subsīdijām darbinieku pieņemšanai darbā un sociālās apdrošināšanas iemaksu samazinājumiem, lai palielinātu reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku nodarbinātības iespējas.

AR ŠO IESAKA DALĪBVALSTĪM UN KOMISIJAI:

Novērtējums un pārraudzība

9. Nodarbinātības komitejā un – attiecībā uz sociāliem pakalpojumiem un ienākumu nodrošināšanu – ciešā sadarbībā ar Sociālās aizsardzības komiteju pārraudzīt šī ieteikuma īstenošanu, izmantojot saistībā ar Eiropas pusgadu īsteno to daudzpusējo uzraudzību, kā arī rādītāju kopējo izvērtēšanas satvaru. Pārraudzībā būtu jāanalizē tas, cik lielā mērā reģistrētie ilgstošie bezdarbnieki ir atgriezušies darba tirgū, vai viņu integrācija darba tirgū ir noturīga un kāds ir līgumu par integrāciju darbā izmantojums. Eiropas valstu nodarbinātības dienestu tīklam būtu jādod ieguldījums šīs pārraudzības veikšanā.

10. Sekmēt valstu nodarbinātības dienestu darbības novērtējumu attiecībā uz reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū un veicināt pieredzes un labas prakses apmaiņu saskaņā ar Eiropas valstu nodarbinātības dienestu tīkla salīdzinošās mācīšanās procesu, kas ir noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumā Nr. 573/2014/ES (2014. gada 15. maijs) par ciešāku sadarbību starp valstu nodarbinātības dienestiem (VND) ⁽¹⁾.
11. Sadarboties, lai pēc iespējas labāk izmantotu Eiropas strukturālos un investīciju fondus, jo īpaši Eiropas Sociālo fondu, Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, saskaņā ar attiecīgajām ieguldījumu prioritātēm programmās laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam.

AR ŠO IESAKA KOMISIJAI:

12. Atbalstīt un koordinēt brīvprātīgas tādu uzņēmumu iniciatīvas un apvienības, kas iesaistās ilgstošo bezdarbnieku noturīgā integrācijā darba tirgū.
13. Atbalstīt sociālo inovāciju projektus, kas paredzēti ilgstošo bezdarbnieku integrācijai darba tirgū, jo īpaši izmantojot Savienības Nodarbinātības un sociālās inovācijas programmas (*EaSI*) progresa sadaļu.
14. Sadarbībā ar dalībvalstīm un pēc apspriešanās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām novērtēt pasākumus, kas īstenoti, pamatojoties uz šo ieteikumu, un līdz 2019. gada 15. februārim ziņot Padomei par minētās novērtēšanas rezultātiem.

Briselē, 2016. gada 15. februārī

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
M.H.P. VAN DAM

⁽¹⁾ OV L 159, 28.5.2014., 32. lpp.